

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (czwarta izba)

z dnia 5 czerwca 2014 r.*

Prawa autorskie — Społeczeństwo informacyjne — Dyrektywa 2001/29/WE — Artykuł 5 ust. 1 i 5 — Zwiłokrotnianie — Wyjątki i ograniczenia — Tworzenie kopii strony internetowej na ekranie oraz w pamięci podręcznej na twardym dysku podczas przeglądania Internetu — Tymczasowa czynność zwiłokrotniania — Czynność, która ma charakter przejściowy lub dodatkowy — Integralna i podstawowa część procesu technologicznego — Legalne korzystanie — Odrębne znaczenie ekonomiczne

W sprawie C-360/13

mającej za przedmiot wnioszek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Supreme Court of the United Kingdom (Zjednoczone Królestwo) postanowieniem z dnia 24 czerwca 2013 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 27 czerwca 2013 r., w postępowaniu:

Public Relations Consultants Association Ltd

przeciwko

Newspaper Licensing Agency Ltd i in.,

TRYBUNAŁ (czwarta izba),

w składzie: L. Bay Larsen, prezes izby, M. Safjan, J. Malenovský (sprawozdawca), A. Prechal i K. Jürimäe, sędziowie,

rzecznik generalny: M. Szpunar,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu Public Relations Consultants Association Ltd przez M. Harta, solicitor,
- w imieniu Newspaper Licensing Agency Ltd i in. przez S. Clarka, solicitor,
- w imieniu rządu Zjednoczonego Królestwa przez L. Christiego, działającego w charakterze pełnomocnika,

* Język postępowania: angielski.

- w imieniu rządu włoskiego przez G. Palmieri, działającą w charakterze pełnomocnika, wspieraną przez M. Santora, avvocato dello Stato,
- w imieniu rządu polskiego przez B. Majczynę, działającego w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu Komisji Europejskiej przez J. Samnaddę, działającą w charakterze pełnomocnika.

podjąwszy, po zapoznaniu się ze stanowiskiem rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 5 ust. 1 dyrektywy 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym (Dz.U. L 167, s. 10).
- 2 Powyższy wniosek został przedstawiony w ramach sporu między Public Relations Consultants Association Ltd (zwaną dalej „PRCA”) a Newspaper Licensing Agency Ltd i in. (zwanymi dalej „NLA”) w przedmiocie obowiązku uzyskania zezwolenia podmiotów praw autorskich na oglądanie stron internetowych, które wiąże się z tworzeniem kopii tych stron na ekranie komputera użytkownika i w internetowej pamięci podręcznej na twardym dysku tego komputera.

Ramy prawne

Prawo Unii

- 3 Motywy 5, 9, 31 i 33 dyrektywy 2001/29 brzmią następująco:

„(5) Rozwój technologiczny zwiększył i zróżnicował wskaźniki kreatywności, produkcji i eksploatacji. O ile ochrona własności intelektualnej nie wymaga żadnej nowej koncepcji, to [o tyle] obecne prawo w zakresie praw autorskich i pokrewnych będzie należało dostosować i uzupełnić, aby należycie uwzględnione były takie realia ekonomiczne, jak pojawienie się nowych form eksploatacji.

[...]

(9) Wszelka harmonizacja praw autorskich i pokrewnych opiera się na wysokim poziomie ochrony, odkąd [ponieważ] prawa te mają zasadnicze znaczenie dla twórczości intelektualnej [...].

[...]

(31) Należy zabezpieczyć właściwą równowagę praw i interesów między różnymi kategoriami podmiotów praw autorskich, jak również między nimi a użytkownikami przedmiotów objętych ochroną [...].

[...]

(33) Od wyłącznego prawa do zwielokrotniania utworu powinien być uczyniony wyjątek mający na celu zezwalanie na niektóre tymczasowe czynności zwielokrotniania, które mają charakter przejściowy lub dodatkowy, stanowią integralną i podstawową część procesu technologicznego i wykonywane są wyłącznie w celu albo skutecznej transmisji w sieci wśród osób trzecich przez pośrednika, albo w celu umożliwienia legalnego wykorzystania utworu lub innego przedmiotu objętego ochroną. Dane czynności zwielokrotniania nie powinny mieć same w sobie żadnej wartości ekonomicznej. O ile spełniają one te warunki, wyjątek ten obejmuje czynności pozwalające na przeglądanie, jak również czynności wprowadzania do pamięci podręcznej, w tym czynności, które umożliwiają skuteczne funkcjonowanie systemów transmisji, z zastrzeżeniem, że pośrednik nie zmienia informacji i nie będzie utrudniał legalnego wykorzystania technologii, powszechnie uznanej i stosowanej przez przemysł, w celu uzyskania danych w sprawie wykorzystania informacji. Korzystanie jest uważane za legalne, jeżeli zezwala na nie podmiot praw autorskich lub nie jest ono ograniczone przez prawo”.

4 Artykuł 2 lit. a) powyższej dyrektywy stanowi:

„Państwa członkowskie przewidują wyłączne prawo do zezwalania lub zabrania bezpośredniego lub pośredniego, tymczasowego lub stałego zwielokrotniania utworu, przy wykorzystaniu wszelkich środków i w jakiegokolwiek formie, w całości lub częściowo:

a) dla autorów – w odniesieniu do ich utworów”.

5 Zgodnie z brzmieniem art. 5 ust. 1 i 5 wspomnianej dyrektywy:

„1. Tymczasowe czynności zwielokrotniania określone w art. 2, które mają charakter przejściowy lub dodatkowy, które stanowią integralną i podstawową część procesu technologicznego i których jedynym celem jest umożliwienie:

a) transmisji w sieci wśród osób trzecich przez pośrednika, lub

b) legalnego korzystania

z utworu lub innego przedmiotu objętego ochroną, i które nie mają odrębnego znaczenia ekonomicznego, będą wyłączone z prawa do zwielokrotniania określonego w art. 2.

[...]

5. Wyjątki i ograniczenia przewidziane w ust. 1, 2, 3 i 4 powinny być stosowane tylko w niektórych szczególnych przypadkach, które nie naruszają normalnego wykorzystania dzieła lub innego przedmiotu objętego ochroną ani nie powodują nieuzasadnionej szkody dla uzasadnionych interesów podmiotów praw autorskich”.

Prawo Zjednoczonego Królestwa

6 Artykuł 5 ust. 1 dyrektywy 2001/29 został przetransponowany do prawa krajowego w drodze art. 28A Copyright, Designs and Patents Act 1988 (ustawy o prawie autorskim, projektowym i patentowym z 1988 r.).

Postępowanie główne i pytanie prejudycjalne

- 7 PRCA jest organizacją zrzeszającą specjalistów zajmujących się public relations (PR). Specjaliści ci korzystają z usługi monitoringu mediów oferowanej przez grupę spółek Meltwater (zwaną dalej „Meltwater”), która udostępnia im online sprawozdania z monitoringu artykułów prasowych opublikowanych w Internecie, przy czym sprawozdania te są sporządzane na podstawie słów kluczowych dostarczonych przez klientów.
- 8 NLA jest organizacją, która została utworzona przez wydawców gazet w Zjednoczonym Królestwie w celu udzielania licencji zbiorowych dotyczących treści gazet.
- 9 NLA zajęła stanowisko, że Meltwater i jej klienci powinni uzyskać zezwolenie podmiotów praw autorskich na, odpowiednio, dostarczanie i otrzymywanie usługi monitoringu mediów.
- 10 Meltwater zgodziła się nabyć licencję na korzystanie z internetowych baz danych. Niemniej PRCA nadal utrzymywała, że otrzymywanie online sprawozdań z monitoringu przez klientów Meltwater nie wymaga licencji.
- 11 High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division i Court of Appeal (England & Wales), które rozpoznawały spór w niniejszej sprawie, orzekły, że członkowie PRCA powinni uzyskać licencję lub zgodę ze strony NLA na otrzymywanie usługi świadczonej przez Meltwater.
- 12 PRCA wniosła środek odwoławczy do Supreme Court of the United Kingdom, utrzymując w szczególności, że jej członkowie nie potrzebują zezwolenia podmiotów praw autorskich, gdy ograniczają się do oglądania sprawozdań z monitoringu na stronie internetowej Meltwater.
- 13 NLA podniosła, że działalność, o której mowa powyżej, wymaga zezwolenia podmiotów praw autorskich, w sytuacji gdy oglądanie strony internetowej prowadzi do tworzenia kopii na ekranie komputera użytkownika (zwanymi dalej „kopiami ekranowymi”) i kopii w internetowej „pamięci podręcznej” na twardym dysku tego komputera (zwanymi dalej „kopiami w pamięci podręcznej”). Kopie te stanowią jej zdaniem „zwielokrotnienia” w rozumieniu art. 2 dyrektywy 2001/29, które nie wchodzą w zakres wyłączenia przewidzianego w art. 5 ust. 1 tej dyrektywy.
- 14 Sąd odsyłający stwierdza, że zawisłe przed nim postępowanie dotyczy kwestii, czy internauci, którzy oglądają strony internetowe na swoich komputerach bez ściągania lub drukowania tych stron, naruszają prawa autorskie z powodu tworzenia kopii na ekranie i kopii w pamięci podręcznikowej, jeżeli nie mają zezwolenia podmiotów praw autorskich.
- 15 W powyższym względzie sąd odsyłający wskazuje najpierw, że gdy internauta ogląda stronę internetową na swoim komputerze bez jej ściągania, związane z tym procesy techniczne wymagają utworzenia wspomnianych kopii. Utworzenie kopii jest automatycznym skutkiem przeglądania Internetu i nie wymaga ze strony człowieka żadnej innej ingerencji niż decyzja o wejściu na daną stronę internetową. Kopie ekranowe i kopie w pamięci podręcznej są zachowywane tylko przez zwykły czas trwania procesów związanych z korzystaniem z Internetu. Ponadto usunięcie tych kopii nie wymaga żadnej ingerencji ze strony człowieka. Kopie w pamięci podręcznej mogą być wprawdzie usunięte w sposób zamierzony przez danego internautę, jednak gdy on tego nie uczyni, kopie te zostają w normalnym toku zdarzeń zastąpione – po pewnym czasie, który zależy od przepustowości pamięci podręcznej, jak również od zakresu i częstotliwości korzystania z Internetu przez danego internautę – innym materiałem.
- 16 Następnie sąd odsyłający oświadcza, że kopia ekranowa jest podstawową częścią zastosowanej technologii, bez której strona internetowa nie może być oglądana; kopia ta pozostaje na ekranie do chwili opuszczenia przez internautę danej strony internetowej. Internetowa pamięć podręczna stanowi powszechny element dzisiejszej technologii przeglądania Internetu, bez której Internet nie byłby

w stanie poradzić sobie z dzisiejszymi wielkościami transmisji danych online w ruchu sieciowym i nie funkcjonowałyby prawidłowo. Tworzenie kopii ekranowych i kopii w pamięci podręcznej jest zatem nieodzowne dla prawidłowego i efektywnego funkcjonowania procesów technicznych związanych z przeglądaniem Internetu.

- 17 Wreszcie sąd odsyłający podkreśla, że gdy internauta przegląda Internet, zazwyczaj nie przystępuje on do robienia kopii obrazu, chyba że zdecyduje się go ściągnąć lub wydrukować. Celem internauty jest oglądanie treści wybranej strony internetowej. Kopie ekranowe i kopie w pamięci podręcznej są więc jedynie drugorzędną konsekwencją korzystania z jego komputera w celu obejrzenia strony internetowej.
- 18 W świetle powyższych rozważań sąd odsyłający doszedł do wniosku, że kopie ekranowe i kopie w pamięci podręcznej spełniają przesłanki określone w art. 5 ust. 1 dyrektywy 2001/29. Niemniej w opinii tego sądu zwrócenie się do Trybunału z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym jest użyteczne w celu zapewnienia jednolitego stosowania prawa Unii Europejskiej na całym jej obszarze.
- 19 W powyższym względzie sąd odsyłający oświadczył, iż żywi wątpliwość co do kwestii, czy wspomniane kopie są tymczasowe, czy mają one charakter przejściowy lub dodatkowy oraz czy stanowią integralną część procesu technologicznego. Natomiast uważa on, że kopie takie spełniają niechybnie pozostałe przesłanki określone w art. 5 ust. 1 dyrektywy, o której mowa.
- 20 W tych okolicznościach Supreme Court of the United Kingdom postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Jeśli:

- użytkownik końcowy ogląda stronę internetową bez jej ściągnięcia, drukowania lub przystąpienia do sporządzenia kopii w inny sposób,
- kopie tejże strony internetowej są tworzone automatycznie na ekranie oraz w internetowej »pamięci podręcznej« na twardym dysku [komputera] użytkownika końcowego,
- utworzenie tych kopii jest nieodzowne dla procesu technicznego obejmującego prawidłowe i efektywne przeglądanie Internetu,
- kopia ekranowa pozostaje na ekranie do chwili, gdy użytkownik końcowy opuści odnośną stronę internetową, kiedy to zostaje automatycznie usunięta w wyniku normalnego funkcjonowania komputera,
- kopia umieszczona w pamięci podręcznej pozostaje tam do chwili jej nadpisania przez inne materiały w momencie, gdy użytkownik końcowy ogląda kolejne strony internetowe, kiedy to zostaje automatycznie usunięta w wyniku normalnego funkcjonowania komputera, oraz
- kopie są zachowywane przez czas nie dłuższy niż trwanie zwyczajnych procesów związanych z korzystaniem z Internetu, o których mowa w [tiret czwartym i piątym powyżej],

[to] czy takie kopie są tymczasowe, mają charakter przejściowy lub dodatkowy oraz stanowią integralną i podstawową część procesu technologicznego w rozumieniu art. 5 ust. 1 dyrektywy 2001/29/WE?”.

W przedmiocie pytania prejudycjalnego

- 21 W swoim pytaniu sąd odsyłający zastanawia się zasadniczo, czy art. 5 dyrektywy 2001/29 powinien być interpretowany w ten sposób, że kopie ekranowe i kopie w pamięci podręcznej tworzone przez użytkownika końcowego w trakcie oglądania strony internetowej spełniają przesłanki, zgodnie z którymi kopie te powinny być tymczasowe, mieć charakter przejściowy lub dodatkowy oraz stanowić integralną i podstawową część procesu technologicznego, a tym samym, czy kopie te mogą być tworzone bez zezwolenia podmiotów praw autorskich.

Uwagi wstępne

- 22 Zgodnie z art. 5 ust. 1 dyrektywy 2001/29 czynność zwielokrotniania jest wyłączona z prawa do zwielokrotniania określonego w art. 2 tej dyrektywy, pod warunkiem że:
- jest ona tymczasowa,
 - ma ona charakter przejściowy lub dodatkowy,
 - stanowi integralną i podstawową część procesu technologicznego,
 - jej jedynym celem jest umożliwienie transmisji w sieci wśród osób trzecich przez pośrednika lub umożliwienie legalnego korzystania z utworu lub innego przedmiotu objętego ochroną oraz
 - nie ma ona odrębnego znaczenia ekonomicznego.
- 23 Zgodnie z orzecznictwem Trybunału przesłanki wymienione powyżej należy poddawać ścisłej wykładni, ponieważ art. 5 ust. 1 dyrektywy 2001/29 stanowi odstępstwo od ustanowionej w tej dyrektywie ogólnej zasady wymagającej każdorazowego uzyskania zgody podmiotu praw autorskich na zwielokrotnianie utworu objętego ochroną (wyroki: Infopaq International, C-5/08, EU:C:2009:465, pkt 56, 57; a także Football Association Premier League i in., C-403/08 i C-429/08, EU:C:2011:631, pkt 162).
- 24 W każdym razie z tego samego orzecznictwa wynika, że wyjątek ten zgodnie ze swym celem musi więc umożliwiać i zapewniać rozwój nowych technologii oraz zabezpieczać właściwą równowagę praw i interesów między z jednej strony podmiotami praw autorskich a z drugiej użytkownikami utworów objętych ochroną, którzy pragną korzystać z tych nowych technologii (zob. wyrok Football Association Premier League i in., EU:C:2011:631, pkt 164).

W przedmiocie przestrzegania przesłanek przewidzianych w art. 5 ust. 1 dyrektywy 2001/29

- 25 Sąd odsyłający zwrócił uwagę, że kopie ekranowe i kopie w pamięci podręcznej spełniają czwartą i piątą z przesłanek wymienionych w art. 5 ust. 1 dyrektywy 2001/29, tak że jedynie przesłanki od pierwszej do trzeciej są przedmiotem odesłania prejudycjalnego.
- 26 Jeśli chodzi o przesłankę pierwszą, zgodnie z którą czynność zwielokrotniania musi być tymczasowa, z akt sprawy wynika, po pierwsze, że kopie ekranowe są usuwane, gdy tylko internauta opuszcza oglądaną stronę internetową. Po drugie, kopie w pamięci podręcznej są w normalnym toku zdarzeń automatycznie zastępowane – po pewnym czasie, który zależy od przepustowości pamięci podręcznej, jak również od zakresu i częstotliwości korzystania z Internetu przez danego internautę – innym materiałem. Z tego wynika, że te kopie mają charakter tymczasowy.
- 27 W tych okolicznościach należy stwierdzić, że kopie, o których mowa, spełniają pierwszą z przesłanek określonych w art. 5 ust. 1 dyrektywy 2001/29.

- 28 W myśl przesłanki trzeciej, którą należy zbadać w drugiej kolejności, rozpatrywane czynności zwielokrotniania stanowią integralną i podstawową część procesu technologicznego. Przesłanka ta wymaga, by spełnione były kumulatywnie dwa elementy, to jest, po pierwsze, by czynności zwielokrotniania były w całości dokonywane w ramach przeprowadzania procesu technologicznego, a po drugie, by wykonanie tych czynności zwielokrotniania było konieczne w tym znaczeniu, że proces technologiczny nie mógłby funkcjonować prawidłowo i skutecznie bez tych czynności (zob. wyrok Infopaq International, EU:C:2009:465, pkt 61; postanowienie Infopaq International, C-302/10, EU:C:2012:16, pkt 30).
- 29 W odniesieniu najpierw do pierwszego z dwóch wymienionych powyżej elementów należy zauważyć, że w sprawie w postępowaniu głównym kopie ekranowe i kopie w pamięci podręcznej są tworzone i usuwane przez proces technologiczny używany do oglądania stron internetowych, tak że są one w całości dokonywane w ramach tego procesu.
- 30 W powyższym względzie bez znaczenia jest, że omawiany proces jest uruchamiany przez internautę i że zostaje on zamknięty w drodze tymczasowej czynności takiej jak kopia na ekranie.
- 31 Z orzecznictwa Trybunału wynika bowiem, że z uwagi na okoliczność, iż art. 5 ust. 1 dyrektywy 2001/29 nie precyzuje, na jakim etapie procesu technologicznego powinny nastąpić tymczasowe czynności zwielokrotniania, nie można wykluczyć, że czynności takie otwierają lub zamykają ten proces (postanowienie Infopaq International, EU:C:2012:16, pkt 31).
- 32 Ponadto z orzecznictwa wynika, że omawiany przepis nie stoi na przeszkodzie, by proces technologiczny wiązał się z jakimś działaniem człowieka, a w szczególności, aby proces ten został wszczęty lub zakończony ręcznie (zob. podobnie postanowienie Infopaq International, EU:C:2012:16, pkt 32).
- 33 Z powyższego wynika, że kopie ekranowe i kopie w pamięci podręcznej należy traktować jako stanowiące integralną część procesu technologicznego będącego przedmiotem sporu w postępowaniu głównym.
- 34 Następnie jeśli chodzi o drugi z elementów wymienionych w pkt 28 niniejszego wyroku, z postanowienia odsyłającego wynika, że nawet jeśli proces będący przedmiotem sporu w postępowaniu głównym może zostać przeprowadzony bez podjęcia odnośnych czynności tymczasowych, to nie zmienia to faktu, iż w takim przypadku ów proces nie może funkcjonować prawidłowo i skutecznie.
- 35 Zgodnie bowiem z postanowieniem odsyłającym kopie w pamięci podręcznej ułatwiają znacznie przeglądanie Internetu, gdyż bez tych kopii nie byłby on w stanie poradzić sobie z dzisiejszymi wielkościami transmisji danych online. Bez tworzenia takich kopii proces używany do oglądania stron internetowych byłby zdecydowanie mniej skuteczny i nie byłby w stanie funkcjonować prawidłowo.
- 36 Jeśli chodzi o kopie ekranowe, nie zostało zakwestionowane, iż w obecnym stanie technologia oglądania stron internetowych na komputerach wymaga tworzenia takich kopii w celu prawidłowego i skutecznego funkcjonowania.
- 37 W konsekwencji kopie ekranowe i kopie w pamięci podręcznej należy traktować jako stanowiące podstawową część procesu technologicznego będącego przedmiotem sporu w postępowaniu głównym.
- 38 Z powyższego wynika, że obie kategorie kopii spełniają trzecią z przesłanek przewidzianych w art. 5 ust. 1 dyrektywy 2001/29.
- 39 Przesłanka druga, którą należy zbadać w trzeciej kolejności, jest przesłanką alternatywną. Czynność zwielokrotniania musi mieć bowiem charakter albo przejściowy, albo dodatkowy.

- 40 W odniesieniu do pierwszego z dwóch powyższych elementów należy przypomnieć, że dana czynność może zostać zakwalifikowana jako „tymczasowa” w świetle wykorzystywanego procesu technologicznego, jeżeli czas jej trwania ogranicza się do okresu, który jest niezbędny do prawidłowego funkcjonowania tego procesu, przy czym proces ten musi być zautomatyzowany w taki sposób, by rezultaty tej czynności były usuwane automatycznie – bez ingerencji człowieka – z chwilą, gdy spełniona została funkcja czynności polegająca na umożliwieniu realizacji wspomnianego procesu (zob. podobnie wyrok Infopaq International, EU:C:2009:465, pkt 64).
- 41 Niemniej wymóg automatycznego usuwania nie stoi na przeszkodzie, by takie usuwanie było poprzedzone ingerencją człowieka mającą na celu zakończenie użycia procesu technologicznego. Jak wskazano bowiem w pkt 32 niniejszego wyroku, dozwolone jest, aby proces technologiczny został wszczęty lub zakończony ręcznie.
- 42 Wobec powyższego – wbrew temu, co utrzymuje NLA – czynność zwielokrotniania nie traci swego przejściowego charakteru z tego tylko powodu, że usunięcie przez system wygenerowanej kopii jest poprzedzone ingerencją użytkownika końcowego mającą na celu zakończenie danego procesu technologicznego.
- 43 Jeśli chodzi o drugi z elementów wspomnianych w pkt 39 niniejszego wyroku, czynność zwielokrotniania będzie mogła zostać uznana za mającą charakter „dodatkowy”, jeżeli ani nie istnieje ona niezależnie, ani nie ma celu niezależnego od procesu technologicznego, którego częścią stanowi.
- 44 W sprawie w postępowaniu głównym, w odniesieniu najpierw do kopii ekranowych, należy przypomnieć, że są one automatycznie usuwane przez komputer w momencie, gdy internauta opuszcza daną stronę internetową, a tym samym w momencie, gdy kończy on proces technologiczny wykorzystywany do oglądania tej strony.
- 45 W powyższym względzie – wbrew temu, co utrzymuje NLA – bez znaczenia jest, że kopia ekranowa istnieje nadal tak długo, jak długo internauta zostawia otwartą swoją przeglądarkę i pozostaje na danej stronie internetowej, ponieważ w tym czasie proces technologiczny wykorzystywany do oglądania tej strony pozostaje aktywny.
- 46 Należy zatem stwierdzić, że czas istnienia kopii ekranowych ogranicza się do okresu, który jest niezbędny do prawidłowego funkcjonowania procesu technologicznego wykorzystywanego do oglądania danej strony internetowej. W konsekwencji kopie te należy uznać za mające charakter „przejściowy”.
- 47 Następnie w odniesieniu do kopii w pamięci podręcznej należy co prawda zauważyć, że w odróżnieniu od kopii ekranowych nie są one usuwane w momencie, gdy internauta kończy proces technologiczny wykorzystywany do oglądania danej strony internetowej, ponieważ są one zachowywane w pamięci podręcznej do celów ewentualnego późniejszego obejrzenia tej strony.
- 48 Niemniej nie jest konieczne, by kopie takie zostały uznane za „przejściowe”, skoro zostało ustalone, że mają one charakter dodatkowy w świetle wykorzystywanego procesu technologicznego.
- 49 W powyższym względzie należy zauważyć z jednej strony, że proces technologiczny, o którym mowa, określa w pełni cel, dla którego te kopie są tworzone i wykorzystywane, podczas gdy proces ten może, jak wynika z pkt 34 niniejszego wyroku, funkcjonować – choć mniej skutecznie – bez tworzenia takich kopii. Z drugiej strony z akt sprawy wynika, że internauci, którzy wykorzystują proces technologiczny będący przedmiotem sporu w postępowaniu głównym, nie mogą tworzyć kopii w pamięci podręcznej poza tym procesem.

- 50 Z powyższego wynika, że kopie w pamięci podręcznej ani nie istnieją niezależnie, ani nie mają celu niezależnego od procesu technologicznego będącego przedmiotem sporu w postępowaniu głównym, i z tego powodu powinny zostać uznane za mające charakter „dodatkowy”.
- 51 W tych okolicznościach należy stwierdzić, że kopie ekranowe i kopie w pamięci podręcznej spełniają drugą z przesłanek przewidzianych w art. 5 ust. 1 dyrektywy 2001/29.
- 52 Mając na uwadze powyższe rozważania, należy stwierdzić, że kopie będące przedmiotem sporu w postępowaniu głównym spełniają określone we wskazanym powyżej przepisie przesłanki od pierwszej do trzeciej.
- 53 Aby jednak możliwe było powołanie się na wyjątek przewidziany we wspomnianym przepisie, tak jak został on zinterpretowany w poprzednim punkcie niniejszego wyroku, kopie, o których mowa, muszą spełniać jeszcze przesłanki określone w art. 5 ust. 5 dyrektywy 2001/29 (zob. podobnie wyrok Football Association Premier League i in., EU:C:2011:631, pkt 181).

W przedmiocie przestrzegania przesłanek przewidzianych w art. 5 ust. 5 dyrektywy 2001/29

- 54 Zgodnie z art. 5 ust. 5 dyrektywy 2001/29 wykonanie tymczasowej czynności zwielokrotniania jest wyłączone z prawa do zwielokrotniania tylko w niektórych szczególnych przypadkach, które nie naruszają normalnego wykorzystania dzieła ani nie powodują nieuzasadnionej szkody dla uzasadnionych interesów podmiotów praw autorskich.
- 55 W powyższym względzie należy przede wszystkim przypomnieć, że ponieważ kopie ekranowe i kopie w pamięci podręcznej są tworzone wyłącznie w celu oglądania stron internetowych, stanowią one szczególny przypadek.
- 56 Co więcej, kopie takie nie powodują nieuzasadnionej szkody dla uzasadnionych interesów podmiotów praw autorskich, chociaż umożliwiają zasadniczo internautom dostęp do utworów przedstawionych na stronach internetowych bez zezwolenia tych podmiotów.
- 57 W powyższym względzie należy zwrócić uwagę, że utwory udostępniane są internautom przez wydawców stron internetowych, którzy zgodnie z art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29 są zobowiązani uzyskać zezwolenie zainteresowanych podmiotów praw autorskich, gdyż takie oddanie do dyspozycji stanowi publiczne udostępnianie w rozumieniu tego artykułu.
- 58 Uzasadnione interesy zainteresowanych podmiotów praw autorskich są w ten sposób należycie chronione.
- 59 W tych okolicznościach nie jest uzasadnione wymaganie od internautów, by uzyskali kolejne zezwolenie, umożliwiające im korzystanie z tego samego podania do wiadomości, na które dany podmiot praw autorskich już zezwolił.
- 60 Wreszcie należy stwierdzić, że tworzenie kopii ekranowych i kopii w pamięci podręcznej nie narusza normalnego wykorzystania utworów.
- 61 W powyższym względzie należy podkreślić, że oglądanie stron internetowych za pomocą procesu technologicznego, o którym mowa, stanowi normalne wykorzystanie utworów, umożliwiające internautom korzystanie z publicznego udostępnienia przez wydawcę danej strony internetowej. Oglądanie to – zważywszy, że tworzenie omawianych kopii stanowi jego część – nie może wyrządzić szkody takiemu wykorzystaniu utworów.

- 62 Z powyższych rozważań wynika, że kopie ekranowe i kopie w pamięci podręcznej spełniają przesłanki przewidziane w art. 5 ust. 5 dyrektywy 2001/29.
- 63 W tych okolicznościach na zadane pytanie należy udzielić odpowiedzi, iż art. 5 dyrektywy 2001/29 powinien być interpretowany w ten sposób, że kopie ekranowe i kopie w pamięci podręcznej tworzone przez użytkownika końcowego podczas oglądania strony internetowej spełniają zarówno przesłanki, zgodnie z którymi kopie te muszą być tymczasowe, mieć charakter przejściowy lub dodatkowy oraz stanowić integralną i podstawową część procesu technologicznego, jak i przesłanki określone w art. 5 ust. 5 tej dyrektywy, w związku z czym mogą być one tworzone bez zezwolenia podmiotów praw autorskich.

W przedmiocie kosztów

- 64 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (czwarta izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 5 dyrektywy 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym powinien być interpretowany w ten sposób, że kopie na ekranie komputera użytkownika i kopie w pamięci podręcznej na twardym dysku tego komputera tworzone przez użytkownika końcowego podczas oglądania strony internetowej spełniają zarówno przesłanki, zgodnie z którymi kopie te muszą być tymczasowe, mieć charakter przejściowy lub dodatkowy oraz stanowić integralną i podstawową część procesu technologicznego, jak i przesłanki określone w art. 5 ust. 5 tej dyrektywy, w związku z czym mogą być one tworzone bez zezwolenia podmiotów praw autorskich.

Podpisy